

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Útmutató

a koronavírus terjedésének megelőzésére és a kockázatok csökkentésére szociális szakosított ellátást nyújtó, gyermekek átmeneti gondozását nyújtó, gyermekvédelmi szakellátást biztosító intézmények és javítóintézetek részére

A Kormány a 40/2020. (III. 11.) Korm. rendeletével az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki. Jelen útmutatóban szereplő iránymutatással segíteni kívánjuk a szociális szakosított ellátást nyújtó intézmények, a családok és gyermekek átmeneti otthonai és a helyettes szülők, valamint a gyermekvédelmi szakellátást biztosító intézmények és a javítóintézetek veszélyhelyzet fennállás alatt követendő eljárását. Az útmutatóban foglaltak a veszélyhelyzet kihirdetésének időpontjától, 2020. március 11. napjától a veszélyhelyzet visszavonásáig érvényesek.

I. A szociális szakosított ellátást nyújtó intézmények, a családok és gyermekek átmeneti otthonai és a helyettes szülők

Minden ellátási forma esetében szükséges:

- Az intézmény
 - folyamatosan tájékozódjon a megelőzéshez kapcsolódóan közzétett információkról, a kiadott kormányhatározatokról és kormányrendeletekről, továbbá az ágazati útmutatókról (www.koronavirus.gov.hu, www.nnk.gov.hu, www.szocialisportal.hu, www.magyarokozlony.hu),
 - kövesse nyomon az Operatív Törzs bejelentéseit,
 - a hozott intézkedésekről informálja az igénybevevőket és a dolgozókat,
 - a felmerülő kérdésekre adjon választ, valamint
 - minden információt adjon át arról, hogy mit tehetnek az igénybevevőket és a dolgozók maguk és a környezetük védelme érdekében

A szociális szakosított ellátást nyújtó intézményekben élő személyek koruk vagy állapotuk (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalanok, pszichiátriai- és szenvedélybetegek) és az átmeneti gondozást igénybevevő családok és gyermekek az intézményi adottságokból fakadóan az új koronavírus kiemelt rizikó csoportját jelentik, így elengedhetetlen a prevenció intézkedések betartása saját maguk és a

munkatársak védelme érdekében. Az intézkedések legtöbbje ezen intézmények napi rutinja, viszont betartásuk jelenleg kiemelten fontos.

A következő intézkedések betartása szükséges:

- **Az Országos Tisztifőorvos elrendelte a látogatási és intézmény elhagyási tilalmat (13305-8/2020/EÜIG számú és 13305-16/2020/EÜIG számú határozatával, ld. *Útmutató az Országos Tisztifőorvos határozatában foglaltak végrehajtásához* http://szocialisportal.hu/web/guest/hir-megjelenito/-/journal_content/56/10181/244514). Ennek megfelelően a bejáratnál felhívás kihelyezése szükséges a tilalomról, valamint az elérhetőségekről és kommunikációs csatornákról.**
- Az Országos Tisztifőorvos 13305-19/2020/EÜIG számú 2020. március 19-én kelt határozatával kiegészítette a 13305-8/2020/EÜIG számú és a 13305-16/2020/EÜIG számú határozatait az alábbiakkal:

„III. Az éjjeli menedékhely kivételével azonnali felvételi zárlatot rendelék el Magyarország összes szakosított ellátást nyújtó szociális intézményében új felvételt kérő személyek esetén. A felvételi zárlat nem terjed ki az egészségügyi szolgáltatótól a járványügyi feladatok ellátása miatti átadásra kerülő személyekre. A szakosított ellátást nyújtó szociális intézmények az egészségügyi szolgáltatóktól kötelesek átvenni az ellátásra szoruló személyeket. Új felvétel kizárólag különösen méltányolható helyzetben, az intézményvezető külön engedélyével lehetséges.”

Fenti rendelkezés értelmében az egészségügyi szolgáltatóktól átadásra kerülő személyeket az szakosított szociális intézmények kötelesek átvenni. Az átvétel feltétele az átadásra kerülő személy **negatív koronavírus tesztjének benyújtása, valamint nyilatkozat arra vonatkozóan, hogy az átadásra kerülő személy az átadást megelőző 14 napban megelőző-elkülönítő elhelyezésben volt. Amennyiben az egészségügyi szolgáltató a negatív koronavírus tesztet és a megelőző-elkülönítő elhelyezésre vonatkozó nyilatkozatot nem nyújtja be, akkor az átvételt meg kell tagadni.**

- A látogatási és intézmény elhagyási tilalomra való tekintettel az intézmény **nem tagadhatja meg az igénybevevő egészségügyi intézményből történő visszatérését**, ha az igénybevevő egészségügyi fekvőbeteg intézménybe történő felvétele közvetlenül az intézményből történt. **Ebben az esetben az igénybevevő ellátását 14 napig elkülönítetten kell biztosítani.**
- **Ha az intézmény elhagyási tilalom időszaka alatt az igénybevevő önkényesen, az intézményvezető engedélye nélkül elhagyta az intézményt, csak akkor köteles az intézmény visszaengedni, ha az elkülönítését meg tudja oldani.**
- Az intézmény működéséhez elengedhetetlenül szükséges eszközök, anyagok, készletek (a továbbiakban: áru) beszállítóit az intézmény területére be lehet engedni, azonban az áru átvételére a szabadlevegőn (udvaron) vagy egy kijelölt épületrészben kerüljön sor. Az árufogadásra kijelölt épületrészt az ellátottak elől el kell zárni, az áru átvétel ideje alatt a kijelölt épületrészben az áru átvételére feljogosított munkatárs/ak/ tartózkodhatnak. Az áru átvételét követően az épületrészt fertőtleníteni kell. A halasztható beszerzéseket későbbi időszakban kell realizálni.
- **Azokat a karbantartási és hibaelhárítási munkálatokat, aminek elmaradása az intézmény folyamatos működését veszélyezteti, el lehet végezni.** A halasztható feladatokat későbbi időpontban kell megvalósítani. A hibaelhárítást végző külső szervezet munkavégzését az intézmény által kijelölt munkatárs segítse, lehetőség szerint el kell kerülni az intézmény személyzetével és ellátottjaival történő további érintkezést. A munkálatok befejezésekor az érintett helyiséget, épületrészt indokolt esetben a lehetőségekhez képest fertőtleníteni kell.
- Ha az átmeneti elhelyezést nyújtó szociális intézmény ellátottja jogviszonyának időtartama a veszélyhelyzet időtartama alatt jár le, és állapotánál fogva további, tartós elhelyezésre lenne szüksége,

de a felvételi tilalom miatt ideiglenesen nem helyezhető el tartós bentlakást nyújtó intézményben, jogviszonyát a felvételi tilalom fennállását követő 60 napig meg lehet hosszabbítani.

- Szükséges a műszakra jelentkező munkatársak és önkéntesek nyilatkoztatása a műszak megkezdése előtt az egészségi állapotra és arra vonatkozóan, hogy az elmúlt időszakban került-e járványügyi szempontból kockázatot jelentő személlyel kapcsolatba.
- **Szükséges felkészülni a betegség tüneteit mutató igénybevevők izolációjára, átgondolni és írásban rögzíteni az elkülönítés gyakorlati megvalósítását az intézmény rendelkezésére álló személyi és tárgyi feltételek figyelembevételével.** Az izolációs tervben foglaltakról, a lakók elhelyezésében bekövetkező esetleges módosításokról (pl. átköltözés másik szobába) az érdekképviselői fórum tagjait, a lakókat és a dolgozókat tájékoztatni kell. A tájékoztatás céljából lakógyűlést nem lehet összehívni, azt egyéb módon kell megtenni.
- A munkatársak fokozottan figyeljék az igénybevevők esetében a tünetek megjelenését. **Szükséges a láz és légúti tünetek folyamatos monitorozása az igénybevevők körében** (naponta kétszeri lázmérés, és annak dokumentálása, a változások követésével). Koronavírusra utaló tünet megjelenése esetén haladéktalanul értesíteni kell az intézmény orvosát vagy a háziorvost, és haladéktalanul gondoskodni kell az elkülönítésről.
- **Koronavírusra utaló tünet esetén az ellátottat úgy kell tekinteni, mintha fertőzött lenne, és a járványügyi hatóság döntéséig az írásban rögzített izolációs tervben foglaltak szerint kell eljárni.**
- Az alapvető **higiéniai szabályok**, valamint a köhögési etikett **fokozott betartása szükséges az igénybevevők és a munkatársak körében:**
 - Kézmosási és –fertőtlenítési lehetőségek megteremtése (étkezés előtt és étkezés után, a lakókkal való érintkezés előtt és után, szennyezett felszínnel való érintkezés után).
 - A kéz higiénéről való tájékoztatás (plakát, piktogram a kézmosók fölött) kifüggesztése szükséges.
 - Papírtörök és szappan biztosítása a mosdókagylóknál.
 - Étkezés előtt szükséges az ellenőrzött kézmosás alkalmazása minden esetben.
 - Tüsszentés és köhögés esetén papírzsebkendő használata, amit azonnal szemetesbe kell dobni, majd alapos kézmosás szükséges.
 - A felsőruházat és a személyes textíliák gyakoribb tisztítása.
 - A megszokott érintkezési, üdvözlési formákat, például a kézfogást, a puszit, a baráti ölelést mellőzni kell.
- Az intézmény elhagyási tilalom kivételi körébe eső esetekben és az éjjeli menedékhelyen az **intézménybe való belépéskor** - és az intézménybe való tartózkodás ideje alatt akár többször is - **szükséges az alapvető kézfertőtlenítés megtétele, kéz higiéné fenntartása, amelyet a munkatársaknak kötelező figyelemmel kísérni, ellenőrizni.**
- Folyamatosan nyomon kell követni az ellátottak alap higiénés állapotát, a fürdésre, tisztálkodásra, a ruha cseréjére fel kell hívni az ellátottak figyelmét.

- Az igénybevevők ruháit - ha a textília alkalmas a magas hőfokon történő mosásra - 90-95 Celsius fokon szükséges mosni, amennyiben nem használnak fertőtlenítő mosószert vagy fertőtlenítő adalékot. Alacsonyabb hőfokú mosás esetén megfelelő a (gőzölős)vasalással történő fertőtlenítés is.
- **Az intézmények fertőtlenítő takarítását folyamatosan biztosítani szükséges** (beleértve a lakószobákat, közösségi helyiségeket, vizes helyiségeket és a munkatársak tartózkodására szolgáló helyiségeket is, korlát, kilincs, kapcsoló stb.), az igénybevevők takarításba történő bevonása kizárólag felügyelettel lehetséges.
- Az intézményben lévő **felületeket naponta több alkalommal fertőtleníteni kell**, különös tekintettel az asztalokra, székekre, matrachuzatokra, ágykeretekre és minden olyan tárgyra, amelyet az ellátottak saját maguk kezelnek (pl.: mikrohullámú sütő, televízió távirányító, számítógép, telefon, kulcs stb.).
- Az épületet és annak minden helyiségét naponta többször szükséges **átszellőztetni**.
- A közösségi terekben **kerülni kell a zsúfoltságot, az étkezések alkalmával biztosítani kell a személyek közötti legalább 1,5 méteres távolságot. Az igénybevevők közötti interakciókat a lehetőségekhez mérten minimalizálni szükséges.**
- A szociális szakosított intézményekben a készpénzzel történő térítési díj befizetést lehetőség szerint meg kell szüntetni, fel kell hívni a fizetési kötelezettséggel rendelkező személyek, hozzátartozók figyelmét arra, hogy fizetési kötelezettségüket átutalással vagy postai befizetéssel teljesítsék.
- **Elérhetővé kell tenni az igénybevevők számára a hozzátartozókkal való kapcsolattartáshoz szükséges telefon és számítógép használatot.** Javasolt az intézményben olyan helyiség kialakítása számítógép és internet használati lehetőséggel, ahol a lakó elkülönített módon tud virtuális kapcsolatot teremteni a szeretteivel. A számítógép használatához – amennyiben az szükséges - az intézmény nyújtson segítséget.
- Az intézmény elhagyását tiltó rendelkezésekre tekintettel, az alkohol fogyasztás hiányából adódó állapotváltozásra vonatkozó, orvos által ajánlott terápia alkalmazása ajánlott.
- Azon **éjjeli menedékhelyek** esetében, amelyek nappali melegedővel azonos telephelyen találhatóak, célszerű biztosítani a folyamatos intézményben történő benntartózkodás lehetőségét. Az igénybevevőket még takarítás idejére se küldjék ki az intézményből. **Az éjjeli menedékhelyek beengedési eljárását ki kell egészíteni azzal, hogy a beengedést megelőzően a hajléktalan személy testhőmérsékletének az ellenőrzése kötelező.** A normálistól eltérő testhőmérséklet esetén haladéktalanul értesíteni kell az intézmény orvosát vagy a területi ellátási kötelezettség nélküli háziorvost.
- Az ellátottak figyelmét fel kell hívni arra, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt folyamatosan ugyanazon éjjeli menedékhely szolgáltatásait vegyék igénybe a fertőzésveszély csökkentésének az érdekében.
- A **hajléktalan személyek átmeneti szállásán és a hajléktalanok rehabilitációs intézményében** az intézmény elhagyási tilalommal érintett igénybevevők élelmezését az intézmény feladata megszervezni. Ehhez igénybe vehető a népkonyha, a szociális étkeztetés és az RSZTOP keretében nyújtott étkezés. Az igénybevevők részére történő bevásárlás az intézmény feladata.
- A hajléktalanok nappali ellátásához és átmeneti szállásához kapcsolódó **külső férőhelyen** elhelyezett személyek a háttér intézményhez kapcsolódó infrastruktúrát nem használhatják, abba nem léphetnek

be, ide nem értve a bejárat használatát, ha a külső férőhely kizárólag az átmeneti szállással közös bejáraton közelíthető meg.

- A **támogatott lakhatás** szolgáltatási tartalma az elrendelt intézmény elhagyási tilalomra tekintettel jelentősen változik. A napközbeni szolgáltatásokat a házon, lakáson belül kell megszervezni. Amelyik szolgáltatási elem igénybevétele nem oldható meg házon, lakáson belül, azok felfüggesztése szükséges a veszélyhelyzet idejére.
- **A gyermekek átmeneti gondozásában felvételi tilalom nincs.**
- **A gyermekek átmeneti otthonában és helyettes szülői ellátás keretében** a gyermekek és szülők kapcsolattartásánál a személyes találkozás helyett a telefonos és elektronikus kapcsolattartási formákat kell alkalmazni.
- Javasoljuk a napirend következetes betartását, hogy a gyermekek számára kiszámíthatóak legyenek a mindennapok.
- **A családok átmeneti otthonainál** a külön élő szülővel, a kapcsolattartásnál a telefonos és elektronikus formákat kell alkalmazni.
- Az intézmény elhagyási tilalom alatt **a családokat segíteni kell a bevásárlásban.** A bevásárlás történhet házhoz rendelés útján, valamint úgy, hogy az intézmény munkatársai végzik az élelmiszerboltban és a patikában a bevásárlást. A családok bank automatából vagy postán történő készpénz felvételéhez az intézmény segítséget nyújt, és ha gyalogosan megközelíthető, elkíséri, egyéb esetben elszállítja az igénybevevőt a legközelebbi bank automatához, postára.
- Külön figyelmet kell fordítani arra, hogy családok részére nyújtott ellátások és a megállapodások összhangban legyenek. Amennyiben a szükség szerinti ellátás helyett az ellátást bővíteni kell, vagy teljes körű ellátást kell biztosítani a család részére, akkor a megállapodásokban ezt át kell vezetni, és a térítési díjat az ellátásnak megfelelően kell megállapítani.
- A családoknak nyújtott tanácsadásnál kerüljék a személyes találkozásokat, azt telefonon, elektronikus formában szükséges megvalósítani (jogász, pszichológus, mentálhigiénés szakember). Várhatóan a tanácsadásokra nagyobb igény lesz a bezártság miatt.
- A gyerekek digitális oktatásban való részvételének biztosítása elsődlegesen a szülő feladata, de **amennyiben a szülők nem tudják biztosítani a gyermekek felügyeletét és tanulmányaik figyelemmel kísérését, a munkatársaknak kell ebben segítséget nyújtaniuk a családoknak.** Amennyiben a napi feladatok elvégzését nem hátráltatja, az intézményben rendelkezésre álló infokommunikációs eszközökkel a digitális oktatásban való részvételt segíteni kell. Az intézmény szintén nyújtson segítséget az oktatás során felmerülő nehézségek (tanulási probléma, értelmezési nehézség, oktatókkal való kapcsolattartás, gyakorlás stb.) napi szintű megoldásához.
- A gyermekétkeztetés igénybeviteléhez az intézmény nyújtson segítséget a szülőnek.
- **A családok átmeneti otthonához tartozó külső férőhelyeken vagy félutas házban elhelyezett családok az intézmény infrastruktúráját nem használhatják, az intézmény területére nem léphetnek be.**

II. A gyermekvédelmi szakellátásban és a javítóintézetekben

Minden ellátási forma esetében:

- A fenntartó (állami, egyházi és civil) biztosítsa a szükséges fertőtlenítőszereket megfelelő mennyiségben, valamint a szükséges védőfelszerelést, és nyújtson támogatást a szolgáltató intézménynek.
- A gyermekvédelmi szakellátást biztosító intézmény, a javítóintézet az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság (OGYSZB) és az örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezet
 - folyamatosan tájékozódjon a megelőzéshez kapcsolódóan közzétett információkról (www.koronavirus.gov.hu),
 - kövesse nyomon az Operatív Törzs bejelentéseit,
 - a szünetelő szolgáltatásokról, a meghozott intézkedésekről tájékoztassa az ellátott gyermekeket, fiatal felnőtteket és a fiatalokat (ellátottakat), a dolgozókat, az örökbe fogadni szándékozókat, a krízistanácsadásban részesülőket, a kapcsolattartásra jogosultakat, a felmerülő kérdéseikre adjon választ,
 - minden információt adjon át arról, hogy mit tehetnek az ellátottak és a dolgozók maguk és a környezetük védelme érdekében.
- A munkatársak fokozottan figyeljék az ellátottak esetében a tünetek megjelenését, haladéktalanul legyenek segítségükre és vegyék fel az érdekükben a háziorvossal telefonon a kapcsolatot.
- A gyermekvédelmi intézményben, valamint a javítóintézetben ellátottak sorsának rendezése érdekében megvalósítandó együttműködések vonatkozásában a szakemberek kerüljék az indokolatlan személyes találkozást, elsősorban a nem személyes úton történő kapcsolattartási formák alkalmazására törekedjenek, mint levelezés, telefonkapcsolat, illetve az informatikai eszköz útján való kapcsolat.
- Valamennyi gyermekvédelmi szakellátást biztosító intézmény területén a gyermekek, ellátottak oktatásán túl más jelenléti képzés, így nevelőszülői képzések, továbbképzés megtartása nem megengedett.

Otthont nyújtó ellátást, utógondozói ellátást biztosító nevelőszülői ellátás, gyermekotthoni (valamennyi gyermekotthoni típus) ellátás esetében:

- Az ideiglenes hatállyal elhelyezett és a nevelésbe vett gyermekek kapcsolattartásra jogosult hozzátartozói a látogatási tilalomra tekintettel a kapcsolattartási jogukat a veszélyhelyzet időtartama alatt nem személyes találkozással gyakorolhatják, vagyis a nevelőszülő otthonába, a gyermekotthonba, a kijelölt kapcsolattartási helyiségbe nem léphetnek be, viszont az intézmények biztosítják a következő kapcsolattartási formákat: levelezés, telefonkapcsolat, illetve más informatikai eszközök használata. Erről az érintetteket tájékoztatni szükséges.
- A gyermekek, ellátottak szabadlevegőn tartózkodását minimum naponta egy óra időtartamban biztosítani kell.
- A gyermekek, az ellátottak folyamatos felügyeletének, ellátásának biztosítása, az iskolai tanulmányokat folytató gyermekek, fiatal felnőttek tanulásának támogatásának megszervezése a fenntartó és az intézményvezető/nevelőszülői hálózat vezetőjének együttes feladata. Ennek

biztosításához túlmunka elrendelése lehetséges.

- **A gyermekek, az ellátottak lelki egészségének védelme, pszichés egyensúlyuk megőrzése, a digitális tanrend szerinti tanulmányi kötelezettség teljesítése érdekében különösen fontos a gyermekek, fiatal felnőttek mellett a gyermekotthonban, nevelőszülői hálózatban dolgozó segítő foglalkozású szakemberek (pl. pszichológus, mentálhigiénés szakember) intenzív támogatása.**
- **Ha az ellátott gyermek járványügyi zárlat alá helyezéséről döntött a járványügyi hatóság, és végrehajtási helyként a gondozási helyet határozta meg, akkor a gondozási helyen biztosítani kell az elkülönített elhelyezését, a határozatban foglaltak szerint.**
- **Az engedély nélküli eltávozásról visszatérő gyermek gondozási helyen történő elkülönítését is akkor kell biztosítani, ha azt a járványügyi hatóság elrendelte.**
- **Ha a nevelésbe vétel felülvizsgálatának tervezett időpontja a kihirdetett egészségügyi veszélyhelyzet idejére esik, a gyermek gondozási helye a gyermekvédelmi nyilvántartás (GH-3) adatlapját a gyámhatóság felhívására továbbítja.**
- **A gyermekvédelmi szakellátásban részesülő nevelőszülőnél, gyermekotthonban elhelyezett óvodás, iskolás gyermekek, tanulók részére az ingyenes intézményi gyermekétkeztetés biztosítása a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében – a digitális oktatás ideje alatt is – kötelező feladata a települési önkormányzatoknak, amelyre vonatkozó igényét a nevelőszülő, a gyermekotthon (lakásotthon) vezetője bejelenti a gyermek gondozási helye szerinti települési önkormányzatnak. A feladat teljesítése érdekében az érintettek részéről szoros együttműködés szükséges.**
- **A nagykorúságát a kihirdetett egészségügyi veszélyhelyzet idején elérő és az utógondozói ellátása elrendelése iránt a gyámhivatalhoz kérelmet benyújtó fiatal felnőtt számára, az önjogúvá válását követően az ellátást a gondozási helyén biztosítani szükséges abban az esetben is, ha a gyámhivatal az utógondozói ellátás elrendeléséről szóló határozatot még nem hozta meg.**
- **A külső férőhelyen biztosított utógondozói ellátás esetén a fiatal felnőttet kérelmére be kell fogadni a fenntartóhoz tartozó gyermekotthonba (pl. kollégium bezárása, munkahely elvesztése, egészségi állapot romlása).**

Javítóintézetek esetében:

- **A látogatási tilalom érinti a javítóintézeti ellátásban részesülő növendékek kapcsolattartási jogát is, a személyes találkozás nem megengedett, a kapcsolattartásra feljogosított személyek nem léphetnek a javítóintézet területére. A személyes találkozás helyett telefonbeszélgetés, levelezés, a digitális úton történő távbeszélgetés lehetséges.**
- **Az intézmény-elhagyási tilalom ideje alatt a javítóintézeti ellátásban részesülő fiatalokot megillető kapcsolattartási formák közül a kimenő, az eltávozás és a szabadság nem megengedett és az intézményen kívüli helyszínek látogatása – kivéve a szükséges egészségügyi vizsgálatokat, kezeléseket – nem engedélyezhető.**
- **A fiatalokot szabadlevegőn tartózkodását minimum naponta egy óra időtartamban biztosítani kell.**
- **A javítóintézetből elbocsátott gyermeket szabadítása esetén a szülő vagy más törvényes képviselő részére kell kiadni, aki a javítóintézetbe nem léphet be, ennek során a személyes találkozások minimalizálására kell törekedni.**

Területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás esetében:

- A gyermek törvényes képviselőjével és vagyonkezelésével összefüggő jognyilatkozatokat a gyermekvédelmi gyámok írásban teszik meg, illetve a gyámhatósági eljárásokban a kép- és hangkapcsolatot egyidejűleg biztosító elektronikus úton is megtehetik a nyilatkozataikat.
- A gyermekvédelmi gyám a gyámsága alatt álló gyermekkel lehetőség szerint elektronikus úton és telefonon tart kapcsolatot, tekintettel a látogatási tilalomra.
- A gyermekvédelmi gyám továbbra is jogosult és köteles a gyermek érdekében szükséges azonnali intézkedéseket megtenni, valamint írásban előterjeszteni az azonnali intézkedést igénylő eljárások megindítására vonatkozó kérelmét.
- Ha a nevelésbe vétel felülvizsgálatának tervezett időpontja a kihirdetett egészségügyi veszélyhelyzet idejére esik, a gyermekvédelmi gyám a gyermekvédelmi nyilvántartás (TESZ-3) adatlapját a gyámhatóság felhívására továbbítja.
- Ha a gyámhatóság a gyermekvédelmi gyámot felhatalmazta a két napra történő eltávozás és két napnál hosszabb szabadság engedélyezésére, az intézmény-elhagyási tilalom időtartama alatt a gyermekvédelmi gyám a gyermek számára nem engedélyezi az intézmény területének elhagyását. Az intézmény elhagyása kizárólag az Országos Tisztifőorvos határozatában nevesített esetben (közeli hozzátartozó halála) engedélyezhető.
- A megyei/fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság a gyermek személyes jelenlétét igénylő vizsgálatait szünetelteti. A bizottság a krízishelyzetben lévő gyermek azonnali speciális gyermekotthoni elhelyezéséhez, nevelési felügyelete elrendeléséhez és egyéb más esetekben, szakmai véleményét a rendelkezésére álló vizsgálati eredmények, dokumentumok, előzményiratok alapján alakítja ki.
- A támogatott gyermekvédelmi közvetítés, a felügyelt kapcsolattartás – a személyes találkozás elkerülése érdekében és a látogatási tilalom miatt – szünetel. Erről az érintetteket tájékoztatni szükséges.
- Örökbefogadás előtti eljárás: csak a személyes kapcsolatfelvételt nem igénylő feladatok látandók el.
 - Az örökbe fogadni szándékozók tájékoztatása, kérelmük felvétele: Amennyiben az örökbe fogadni szándékozó írásban (postai úton vagy e-mailen) nyújtja be kérelmét, a kérelem benyújtása időpontjának az írásbeli kérelem benyújtásának időpontját kell tekinteni akkor, ha az örökbe fogadni szándékozó az egészségügyi veszélyhelyzet elmúltával – személyes tájékoztatást követően – megerősíti kérelmét. Erről az ügyfeleket írásbeli kérelmük benyújtását követően tájékoztatni szükséges.
 - A folyamatban lévő alkalmassági vizsgálatok: a környezettanulmány elkészítésére, valamint a pszichológiai vizsgálat elvégzésére nincs lehetőség, emellett az örökbefogadói tanfolyamok szervezése is szünetel. Erről az érintett örökbe fogadni szándékozókat tájékoztatni szükséges.
- Örökbefogadások előkészítése
 - A gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő gyermekek örökbefogadásának előkészítése a látogatási tilalomra tekintettel szünetel. Azokban az esetekben, amelyekben a gyermek megtekintése megtörtént, és az örökbe fogadni szándékozók szeretnék folytatni az

örökbefogadási célú ismerkedést a gyermekkel, a veszélyhelyzet visszavonásáig erre személyesen nincs lehetőség.

- **Az újszülött, nem gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő gyermekek örökbefogadását szükséges elősegíteni, a hatályos szabályok szerint kiválasztva a leendő örökbe fogadni szándékozót.**
- **A gyermek kötelező gondozási időre történő kihelyezése előtt továbbra is meg kell győződni a feltételek meglétéről. A szakemberek az egy hónapnál régebbi környezettanulmány esetén a feltételek meglétéről elsősorban digitális eszközök használatával, kép- és hangkapcsolat útján győződnek meg, amelyről tájékoztatják az örökbefogadási ügyben eljáró gyámhatóságot. A kötelező gondozásra kihelyezett gyermekek esetében javasolt, hogy a szakszolgálat munkatársai az örökbefogadó családokkal, gyermekekkel, folyamatban lévő nemzetközi örökbefogadás esetén az örökbefogadási szervezetek képviselőivel, elsősorban kép- és hangkapcsolat útján tartsanak kapcsolatot; személyes találkozásra csak akkor kerüljön sor, ha az feltétlenül szükséges a gyermek beilleszkedése, az örökbefogadás megvalósulása céljából.**

• **Örökbefogadások utánkötése**

Az aktuális kötelező utánkötések esetében indokolt az örökbefogadó családokkal felvenni a kapcsolatot, felmerülő problémáikat elektronikus eszköz igénybevételével, lehetőleg kép- és hangkapcsolat útján kezelni, továbbá tájékoztatni őket arról, hogy a személyes tanácsadás formájában történő utánkötésre a veszélyhelyzet visszavonását követően lesz lehetőség, és az utánkötési jelentések is a személyes tanácsadást követően készülnek el.

• **Válsághelyzetben lévő várandós anya számára krízistanácsadás**

A válsághelyzetben lévő várandós anyák, vérszerinti szülők számára szükséges továbbra is biztosítani a krízistanácsadást, amely továbbra is a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok feladata abban az esetben is, ha a közhasznú szervezet nem vállalja azt. A krízistanácsadás során – személyes találkozás esetén – meg kell tartani a biztonságos távolságot és használni kell a fertőzés megelőzését szolgáló eszközöket.

Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság (OGYSZB)

- **Az OGYSZB a gyermek személyes jelenlétét igénylő vizsgálatait szünetelteti. Amennyiben az OGYSZB javaslata szükséges krízishelyzetben lévő gyermek azonnali központi gyermekotthoni elhelyezéséhez, továbbá egyéb más esetekben, az OGYSZB – megkeresés alapján – szakmai véleményét a rendelkezésére álló vizsgálati eredmények, dokumentumok alapján alakítja ki.**

Budapest, 2020. március „22.”

Prof. Dr. Kásler Miklós

miniszter

